

BÜYÜK SEVAPLAR: AİLEDE İYİ DAVRANIŞLAR VE SAYGI

el-Hamdülillâhirabbil'l-âlemîn.

es-Salâtü ve's-Selâmü alâ seyyidi'l-ev-velîne ve'l-âhirîn ve senedi'l-âşıkîn Nebiyyi'r-rahmeti Şefîi'l-ümmet-i Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve mentebiahû bi-ihsânin zevis-sıdkı ve'l-vefâ. Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîs-i kitâbullâh ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*بِرُّوا آبَاءَكُمْ يَبِرَّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَعِفُّوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَمَنْ لَمْ يَقْبَلْ
مِنْ مُتَنَصِّلٍ صَادِقًا كَانَ أَوْ كَانِبًا فَلَا يَرِدَنَّ عَلَيَّ الْحَوْضَ*

Birrü âbâeküm yebirraküm ebnâüküm ve iffû teiffe nisâüküm ve men lem yekbel min mütenessilin sâdikan kâne ev kâziban felâ yeridenne aleyye'l-havza.

*Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.
Aziz ve muhterem kardeşlerim!*

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi dünya ve ahirette üzerinize olsun. Allah sizlerden razı olsun; dünya ve âhiretin hayırlarına, saadetine erdirsin, rahmetine gark eylesin. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in yolunda dâim eylesin, şefaatine nâil eylesin, âhirette komşu eylesin.

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ hazretlerinin mübarek hadislerinden bir demet okuyup tefeyyüz etmek üzere toplandık. Hadîs-i şerîfleri okumaya başlamazdan önce üzerimize düşen vazifelerimizi hatırlayalım:

Başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Muhammed-i Mustafâ hazretleri olmak üzere ruhuna hediye olsun diye ve onun cümle âl'inin, pak ashâbının, etbâının ve ahbâbının ruhlarına; sâir enbiyâ ve mürselînin, Hz. Âdem atamız *aleyhisselam*'dan Peygamber Efendimiz'e kadar güzeran eylemiş olan yüz binlerce peygamberin ruhlarına hediye olsun diye; âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerimiz, yakınlarımızın, babalarımızın, dedelerimizin, annelerimizin, nenelerimizin, kar-

deşlerimizizin, evlatlarımızın, din büyüklerimizizin, müçtehitlerimizizin, imamlarımızınızın, alimlerimizizin, râvilerimizizin, kendisinden feyz aldığımız hocalarımızınızın, sâdâd ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, cümle hayrât u hasenât sahiplerinin, gazilerin, şehitlerin, mücahitlerin ruhlarına hediye olsun diye; biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ edip şehit sevaplarına nâil olalım, Kur'ân-ı Kerîm'i okuyup ahkâmına uyup şefaatine erelim ve Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım.

a. Anne Babaya İyiliğin Fazileti

Bismillâhirrahmânirrahîm

Hadîs-i şerîfte Peygamber *sallallahu aleyhi* ve sellem hazretleri buyuruyor ki;

Birrü âbâeküm. “Babalarınıza iyilik yapın.” *Yebirraküm ebnâüküm.* “Evlatlarınız da size iyi evlatlık yapsın.” *Ve iffû.* “Başka kadınlara namuslu davranın. Namusuna göz dikmeyin. Ters bakmayın, kem gözle nazar etmeyin.” *Teiffe nisâüküm.* “Sizin hanımlarınız da namuslu iffetli kalır, kalsın.”

Ve men lem yekbel min mütenessilin sâdikan kâne ev kâziban felâ yeridenne aleyye'l-havza. “Kim bir kimse kendisine; ‘Bir kabahat işledim, affet!’ diye müracaat eder, özür diler de o da karşısındakinin bu müracaatına rağmen özrü kabul etmezse ona benim âhirette Havz-ı Kevser’ime [gelmek], yanıma gelmek nasip olmaz, gelemez.”

Mânası açık ama birazcık izah edelim:

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Siz babalarınıza iyilik yapın.”

Evladın anne ve babasına iyilik etmesi din kitaplarımızda *birrü'l-vâlideyn* diye geçer.

Birrü'l-vâlideyn, insana çok büyük hayırlar sevaplar kazandırır. Bir insan anne ve babasına iyi evlatlık yaparsa iyi hizmet eder, gönlünü alır, elini öper, hizmetinde bulunur, ihtiyacını giderirse âhir ömürlerinde onları rahat ettirirse o şahıs çok sevap alır: Ömrü uzar, kesesi bereketlenir, âhireti mâmur olur; saadet-i dâreyne erer.

Ayrıca Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* diyor ki;

“Siz anne ve babanıza böyle davranırsanız sizin evlatlarınız da size böyle davranırlar.”

Sizin evlatlarınızın size iyi evlatlık muamelesi yapmasını istiyorsanız siz, anne ve babanıza iyi evlatlık yapın!

“İyi evlatlık yapın ki onlar da size iyi davranınlar.” diyor.

Demek ki dedelerimiz bu işleri iyi bilmişler, öğrenmişler. Medreselerde okumuşlar mübarekler. Kısa sözler hâlinde bizlere intikal ettirmişler: “Et-bul dünyası” diyoruz. “Kişi ettiğini bulur!” diyoruz.

Demek ki bir insan anne babasına âsi olsa hiç çocuğunun kendisinin sözünü dinlemediğinden âsi olduğundan şikâyetlenmez.

Neden?

Çünkü ettiğinin cezasını çekiyor da ondan! Kendisi anne ve babasına hürmet etmedi, izzet etmedi, iyi evlatlık yapmadı; şimdi kendisi ihtiyarladı, evlâdı da ona iyilik etmiyor.

Neden?

Ceza olarak, Allah onu cezalandırıyor. Acısı evladından çıkıyor. Kendisinin, anasından babasından aldığı lanetler ve beddualar, evlâdı eliyle kendisinden çıkıyor. Bugün öyle evlatlar var ki annesini babasını döver. Kumar parasını vermedi, içki parasın vermedi diye

annesini babasını merdivenden aşığı atan yuvarlayanları gazeteler yazdı.

Neden?

O şahıs da gençken kim bilir nasıldı?!.. Evet şu anda ihtiyar, şu anda beli iki kat olmuş; “Ayıp değil mi, ihtiyar bir insana böyle muamele yapılır mı?..” diye cümle cihan halkı haklı olarak ayıplıyorlar ama acaba o şahıs gençken çocukken delikanlıyken annesine babasına nasıl davrandı?!.. Onu da bir kurcalamak lazım.

Şimdi sen onu öyle görüyorsun ama gençliğinde kim bilir nasıldı?

Kendisi de belki içki içip sokaklarda nara atıyordu. Kendisi de belki annesini babasını ne kadar üzmüştü, onun için böyle oluyor.

Muhterem kardeşlerim!

İster öyle olsun ister böyle olsun bir iyi müslüman; yapılacak olan bir şeyi, arkasından “Bana ne fayda gelecek?” diye bezirgân gibi hesap yaparak yapmaz. İyi müslüman, Allah bir şeyi emretti mi “Allah emretti!” diye yapar. “Rabbim bana bunu emretmiş, benim vazifem onu yapmaktır. Benim lehime de olsa aleyhime de olsa hoşuma da gitse canımı da

sıkça ben o emri tutacağım!” der. Canı istese de istemese de bu işi yapar.

Onun için iyi müslüman olarak bizler, Rabbimiz bize anne ve babamıza *ve bi'l-vâli-deyni ihsanâ*, diye Kur'ân-ı Kerîm'de iyilik yapmayı emretmiş olduğundan biz iyiliği yaparız. Biz bu iyiliği yaparız, ücret beklemeyiz. Karşılık beklediğimiz için yapmayız ama Allah çok büyük mükâfatlar veriyor. Onu da bilelim ki sen annene ve babana iyi davrandığın zaman o yaptığın muameleden dolayı kim bilir dünya ve âhiretin nice nice nice hayırlarına nâil olacaksın.

Aslında maddeci, materyalist, hesapçı açıdan, bezirgânlık noktasından da işe baktık olursak onların bize yaptıkları masraflar. Bizler için çektikleri zahmetler bir işçiye yevmiye verilerek yaptırılacak olsaydı...

Hesaplayalım; düz işçiye günlük yevmiyesi şu kadardan... Bu, aynı zamanda fazla mesai de yapıyor. Çünkü anne ve babamız sadece bizim gündüzümüz için çalışmadılar, geceleyin de bize baktılar. Bu işin fazla mesaisi de var.

Her gün yazacak olursak biz annelerimize babalarımıza milyonlarca milyarlarca lira

maddî bakımdan, hani sırf para ödemek bakımından eğer annemiz babamız tebeşiri eline alsaydı evin duvarına bir çentik atsaydı!.. Çaycının sana bir çay gönderdim, [deyip] bir çizgi çektiği gibi “Ben de bu evlada bugün baktım.” [diye] bir çizgi çekseydi bir çarpı yapsaydı biz bu yevmiyelerin altından ömür boyu kalkamazdık!

Bir kere annemiz bizi ne meşakkatle taşıdı! Ne zahmetlerle, sıkıntılarla, ölüm tehlikeleri geçirerek dünyaya getirdi! Nice pislik pasaklılıklarımızı temizledi! Altlarımızı temizledi, çişlerimizi temizledi. Besledi, belli bir noktaya getirdi.

“Kaç kilo süt verdin, hesapla bakalım. İnek sütünün fiyatı şu kadar; sen de şu kadar süt vermişsin, ödeyelim!..” denir mi?

Maddî bakımdan da bize çok büyük hakları vardır ve eğer düşünülecek olursa milyonları, milyarları bulur! Milyarları bulur!

Bir evlat; bir annenin babanın hakkını, yevmiyesini vermek suretiyle bile ödeyemez. Kaldı ki ayrıca daha nice nice başka noktalar vardır! Onun için eğer insansak eğer faziletliy-

sek, iyilikten anlıyorsak, iyiliğe iyilikle mukabele etmek faziletine, alışkanlığına sahip edepli, zarif kimselersek bu büyük iyilikleri asla unutmamalıyız! Annelerimize babalarımıza öyle bakmalıyız. Onlar da ihtiyarladıkları zaman çocuklaşırlar. Onların da altı temizlenmesi gerekebilir. Onların da bakıma muhtaç durumları olabilir. Onların da geceleyin başında beklemek gerekebilir...

Tabii onlar bize baktılar, biz de onlara bakacağız. Bunu yaparken bir taraftan da düşünelim ki Allah buna çok büyük mükâfatlar veriyor, çok büyük sevaplar var.

Muhterem kardeşlerim!

Bunun büyüklüğünü anlamak için insana bir hadîs-i şerîf yeterli. Peygamber Efendimiz, kısaca, insanı ne kadar uyandıracak bir tarzda bize ihtar eylemiş:

“Bir insanın annesi babası sağ iken o insan ona yetişse...”

Bazen çocukken annesi-babası ölüyor ya, göremiyor.

“İnsan, annesinin babasının sağlığına yetiŖse de cenneti kazanamasa o adama yuf olsun, burnu yerlerde sürtsün!..” gibilerden söylüyor.

Ragime enfü racülin, diye söylüyor.

“Yazıklar olsun o adama ki eline fırsat geçmiŖ, deđerlendirememiŖ. Annesi babası sağken onlara hizmet edip de cenneti kazanamamıŖ.”

Demek ki anne ve babaya hizmette cenneti kazanmak garantisi var! Eğer sizin de anneniz babanız sağ ise -Allah hayırlı uzun ömür versin- vecd içinde sonsuz bir saygı ve sevgiyle hizmet etmeyi bir ganimet bilin! Etrafında pervane gibi dolaşın! Eğer ölmüşlerse -mekânları cennet olsun, Allah rahmet eylesin- onlar için hayır hasenât yapın, sadaka verin. Onlar namına kurban kesersiniz, hac ediverirsiniz, umre yapıverirsiniz, tavaf ediverirsiniz. Çeşme yapıverirsiniz, onların sevabı da gider.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i Ŗerîfinde de buyurmuŖ ki;

“Bir evlat; ana-babasına, kendisine sevgiyle baktırtabilirse o bir bakıŖtan bir köle âzat etmiŖ kadar sevap kazanır!”

Annesi veya babası evlâdına bakıyor; gözünün içi gülüyor, dudaklarında bir tatlı gizli tebessüm yayılıyor. Evladına içerden bir sevgi coşuyor. Evlat bunu başardı, annesine babasına baktırttı diye o evlada bir köle âzat etmiş kadar sevap veriliyor.

Köle âzat etmek ne demek?

O devirde köle almak filan kolay bir şey değil, çok para!

Bugün sen bir kamyon alabilir misin veya bir otobüs alabilir misin?

“Yok hocam, şu kadar milyon lira! Ben onun altından kolay kolay kalkamam...” filan deriz.

O devirde köle almak zor! Herkes köle alamıyor! Köle âzat etmek de o kadar kıymetli bir şeyi bağışlamak gibi oluyor. Çünkü aldığı köleyi çalıştırabiliyor. Kendi malı olduğundan, mülkiyeti altından olduğundan çalıştırıyor; kendisi rahat ediyor. Oturacak köşeye:

“Getir şunu, götür şunu, kaz şurayı, yap şurayı, yık şurayı, taşı şunu...” filan diyecek, kendisi rahat edecek.

O devrin en büyük konforlarından biri ki bir insan kendisinin malı olarak hizmetinde bulunuyor. Babası evlada bir tatlı baktığı zaman [köle] âzat etmiş gibi sevap veriyor!

Peygamber Efendimiz bunu söylemiş de sahabeden bir zât demiş ki;

“Yâ Resûlallah! Baba veya anne evlâdına günde 360 defa bakar?..”

“Çok bakar, tekrar tekrar bakar. Evlat her seferinde bir köle âzat etmiş gibi sevap alacak mı?..” demek istiyor.

Peygamber Efendimiz demiş ki;

“Allahu ekber!”

Ne sandın?

Allah onu, o ücreti vermekten korkar mı, çekinir mi? Yoksa hazinesi mi tükenir?!..

Hâşâ sümme hâşâ! Neticede hepsine verebilir, demek. Her bakışına bir köle azadı gibi sevap verebilir.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için bir fırsat bulun, annenizin babanızın etrafında bir, dolanın size bir baksın. Bir köle âzat etmiş gibi [sevap alın]!

“Anne bak, sana şunu aldım. Baba bak şunu sana şunu aldım. Bir emrin var mı?..”

“Yok evladım. Allah senden razı olsun, memnunum...” dedi mi yaşadı!

Çok kimse annesinin babasının duası bereketine hayırlara erer!

Çok kimse de hayatta çektiği belaların, sıkıntılarının kaynağını bilmez; annesinin babasının kalbini kırdığından dolayıdır. Onun için aman anne ve babalarınıza dikkat ediniz!

b. İslamda İffetin Önemi

Ve iffû teiffe nisâüküm. “Başka kadınların namusuna göz dikmeyin!”

Bunların hepsi; “Peşine takılmayın, göz kırpmayın, el sallamayın, mendil düşürmeyin. Evine gitmeyin. Çağırdığı zaman yanına [gitmeyin]. Pencere altında fıs fıs konuşmayın...” filan demek. “Başkalarının karısına, namusuna el uzatmayın!” demek.

“Siz böyle yaparsanız sizin hanımlarınız da iffetli olur. Siz yapmazsanız birisi de sizin hanımınıza yapar!”

Allah etmesin, Allah saklasın.

Et-bul dünyası olması kaidesinden, o zaman siz de belanızı bulursunuz. Başınız öne

eğilir. Namusunuz perişan olur. Bakarsınız hanım başka yere kaçmış. Bakarsınız daha başka bir felaket olmuş.

Neden?

Sen namuslu davranmadın ki! Sen başkasına göz diktin! Senin o göz diktiğin başkası da ya birisinin karısıydı veyahut birisinin daha evlenmemiş bir kızıydı veyahut birisinin annesiydi... Sen onun da namusunun önemli olduğunu düşünmedin! Eğer herkes senin gibi düşünüp de kadınlara hiç göz diken olmazsa kadınlar da namuslu durur. Dünyada fitne fesat, zina, fuhşiyât olmaz! Ama sen; “Canım, ne olursa olsun...” diyorsun, ötekisi; “Ne olursa olsun...” diyor. Gazeteler teşvik ediyor, resimlerini basıyor. Yerli kötü kadınlar yetmiyormuş gibi;

“Fransa’dan filanca gelmiş Bodrum’da Marmaris’te şöyle resim çektiriyor böyle resim çektiriyor. ‘Türk erkeklerine bayılıyorum...’ diyor.”

Gazeteler utanmadan onları yazıyor ve biz de o gazeteleri utanmadan evin içine alıyoruz.

Doğru değil mi, bunların hepsi olmuyor mu?!..

Haftalık gazetelerde, günlük gazetelerde tirajı arttırmak için gazetelerin yaptığı nedir?

Kanundan kaçmak için nmahrem yerlerinin üstüne bir siyah bant yapıştırıyor: Resimde yok! Resim aslında çıplak da basarken sanki u tarafına birazcık siyah bant yapıştırınca tamam, kanundan kaçıp kurtuluyor. O ıplak resmi basıyor. Öteki cahil halk da o resme bakmaktan nefsan, Őhvan, Őeytan bir zevk duyduğundan o gazeteyi alıyor. Birisi alıyor, ötekiler de üstüne ullanıyorlar; beraber bakıyorlar, üstüne eğiliyorlar. Çocukları delikanlıları filan görüyoruz.

Bir tanesi filanca gazeteyi almış, mstehcenin mstehceninin mstehceni bir gazeteyi almış:

“Ooo! Ne resimler basmıŐ!..”

Öteki mahallenin çocukları, delikanlıları da üstüne toplaŐıyorlar, beraber bakıyorlar. Tabii buna da kimse mâni olmuyor. Biraz halkımızın rfnden, tresinden dolayı bir muzır neŐriyattan çocukları koruma yasası diye bir eski kanun var, onu canlandıralım dediler.

Muzır neşriyat!

Çünkü çocuk bilmez; nefsinin esiridir, şeytanın esiridir. “Muzır neşriyatı takip ettiği zaman kötü yollara düşer, onları korumak lazım...” diye oradan tutturmaya çalıştılar.

Tabii sen iyi bir şey yapmak isteyince kötüler ne yapar?

Karşısına çıkar, kötüler karşısına çıkar.

Namussuz, kötü kadınlar; namuslu bir insanın düşmanıdır! Hırsızlar polisin düşmanıdır.

Yahu şu polis de başımıza nereden tebelleş oldu, geldi başımıza dikildi; hırsızlık yapamaz olduk...”

Hırsız polise kızar, kaydırmaya çalışır. Namuslu bir memur, müfettiş bir yere gelirse rüşvet verilmiyor yanlış işler yapılmıyor diye o müfettişi, o memuru oradan kaydırmaya çalışırlar. Demek ki namussuzlar namusluların düşmanıymış! Hadi kanunla koruyalım, filan diye bir gayret gösterildi.

Ondan sonra ne oldu?

Bir, muzır neşriyatı inceleme kurulu teşkil edildi; hiç bir şey çıkmadı, gazeteler hücum ettiler hücum ettiler...

“Çıplak resim sanat eseriymiş. Müstehcen sayılmamış. Yunanlılar ne güzel çıplak heykeller yapıyorlarmış...”

Sanat eseriymiş, denildi. Gazeteler uzun hücumlar filan yaptılar. Muzır neşriyatı takip heyetinin mensupları da olur olmaz her şeye çatamaz duruma, takip edemez duruma geldiler. Veyahut takip edilen şeyler o kadar çok ki baş edemez duruma geldiler. Kötülük o kadar fazla ki baş edemez duruma geldiler.

Hâlbuki o muzır neşriyatın başında kim olması lazımdı?

Diyanet işleri başkanlığından birisinin olması lazımdı, hiç almadılar!

“Aman aman öyle softaları, dindarları bu işe sokma; sonra göz açtırmaz!”

Sen onları sokmazsan ötekilerde göz yumar, kanun işlemez.

Bugün kanun işlediği kanaatinde miyim?

Hayır, kanunun işlediği kanaatinde değilim! Herkesle de münakaşaya hazırım. Çünkü gazete kulübelerinin yanından geçemez olduk. Gazete kulübesinin yanına doğru gelsek oradan bir yarım daire çizip uzaklaşıp gidiyoruz.

Yanından geçemiyoruz, neşriyata bakamıyoruz.

Hocaefendi gazete kulübesine bakarken birisi bir resmini çekse;

“Hocaefendi gazete kulübesine bakıyor!..”

Ne var? Belki gazete alacak!..

Yok, gazete kulübesinin her tarafı muzır neşriyat ile öyle donatılmış ki!..

“İşte bu kadının eti şu budu bu, beli bu kalçası bu bilmem nesi bu... Filancanın bilmem neredeki rezaleti! Filancanın süt banyosu yaparken resmi!..”

Bacağı havada, kolu bilmem nerede... Her tarafı donatılmış. Öyle olmaz, bu tarzda olmaz.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi örfümüze, dinimize, imanımıza, ahlâkımıza ve insan hilkatine uygun tabii kurallara uymaya muvaffak eylesin.

İnsanın hilkati nedir?

Allahu Teâlâ hazretleri evlensinler yuva kursunlar diye beylere, hanımlara karşı bir ilgi yaratmıştır. Hanımlara da beylere karşı bir ilgi

yaratmıştır. Bu ilgi dizginlenmezse dizginlenmediği zaman köylü kıızı soluğu barda alır. Senin mektebe gönderdiğin çocuk, Anadolu'dan tarlayı satıp da "Gitsin büyük şehirde okusun da adam olsun gelsin." dediğin çocuk; büyük şehirde içkiye, zinaya alışır. Tahsilini bile tamamlayamaz. Çünkü o tabiata aykırı durum. Fırsat çok, imkân çok; o çocukta da güç kuvvet yok, iradesi kuvvetli değil. Günahı işler!

Günahı işleyecek şartları yok etmek lazım!

Sıtma Savaş Derneği, sivrisinekle mücadelede nasıl çalıştı? Sivrisineklerin her birini yakaladı, kafasına bir kurşun mu sıktı?

Baş etmez!

Bataklıkları kuruttu. Sivrisineğin üreyeceği yerleri ilaçladı kuruttu. Sivrisinek çok salgın bir hastalık iken Türkiye'de hemen hemen sıtma görülmeme durumuna kadar geldi.

Neden?

Ana çıkış noktası olan membanı engellemek suretiyle sıtmanın önüne geçmeye çalıştı. Namuslu kalmakta, aile düzenini korumakta, fertlerin ahlâklı olmasını ve faydalı olmasını sağlamakta da ölçü, ahlâksızlığın kaynaklarını

kurutmaktır. O kaynakları sen kurutmaya çalıştığın zaman bazıları çıkar ortaya; “Sanattır!..” vs. der.

İslâm sanatları dünya üzerinde sanatların en zarifi, en incesiydi.

Sanat sadece çıplak kadınla mı olur, çıplak erkekle mi olur, onlar olmadan sanat olmaz mı?!..

Onlar olmadan sanatın olduğuna delil, bütün İslâm medeniyeti! Mimarisi muhteşem, çinileri muhteşem, halıları muhteşem; Avrupalılar kapışıyorlar. Bizim bir çini parçamızı bulup antika diye götürmek için can atıyorlar. Bizim memleketimizi dolaşıp bizim anlamadığımız, bilmediğimiz, kıymetini idrak edemediğimiz malları, malzemeyi dışarıya gizli gizli kaçırıyorlar.

Neden?

Kıymetli de onun için! Bu bakımdan, “Sanattır...” sözlerinin hepsi safsatadır, oyundur, hiledir!

Peki, nasıl önlenecek?

Sen istemediğin zaman önlenir. Sen boş verdiğin zaman önlenmez. Sen memleketine

sahip çıkacaksın, sen örfüne, kültürüne sahip çıkacaksın, namusuna sahip çıkacaksın.

Bir misafirliğe gidiyorsun, sana soruyor:

“Hoş geldin, sefa getirdin.”

“Allah razı olsun.”

“Nasılsın, iyi misin? Çay mı yapayım kahve mi yapayım?”

“Kahve yap.”

“Kahveyi sade mi içersin şekerli mi, orta şekerli mi içersin? Şekerli içersen şekeri içine mi koyayım kenarına mı koyayım, yandan çarklı mı olsun düz mü olsun?..”

Her şeyi soruyor, değil mi? Gönlü olsun diye soruyor.

Sen şimdi şu memleketin efendisisin!

“Yaa, deme hocam, sahi mi? Allah aşkına doğru söyle!”

Sen memleketin efendisisin. Herkes sana gelip soruyor. Seçimde;

“Efendim, nasıl istersen öyle yapalım. Kimi istersen onu seçelim. Şu siyasileri affedelim mi affetmeyelim mi? Şu işi yapalım mı yapmayalım mı?..” diye size sormuyorlar mı, bize sormuyorlar mı?

Soruyorlar. O zaman kabahatin hepsi bizde, vebalin hepsi, günahın hepsi bizde! Biz efendiyiz. Söz bizim! Ondan sonra biz iyi şeyleri yapmıyoruz, yaptırtmıyoruz.

Biz istedik mi adam gelecek:

“Emredersin. Nasıl yapalım, acaba arzunuz nedir?” diyecek. Çünkü söz bizim! Son söz bizim, kalabalıkların! Ama biz istemeyince; biz içki tarafları olunca, kumar taraftarı, zina taraftarı, açıklık, çıplaklık taraftarı, şeytan taraftarı olunca, nefis taraftarı olunca işler bozuluyor. Kabahat bizde! Onun için biz ıslah olacağız. Siz biraz ıslah olmuşsunuz. Siz de çevreyi ıslah etmeye çalışacaksınız.

Siz gerçekleri biliyorsunuz. Bunları sizinle rahat rahat konuşuyoruz. Ben bu sözleri bir plaj şehrinde söyleyemem. Çünkü zaten camiye gelmez. Camiye gelse dinlemez.

“Ne olurmuş hocam? Ben çıplak geziyorum, mayoyla geziyorum, sutyensiz geziyorum...”

Bir şey olmuyor sanır. Onun için siz dürüst insanlar; “Bu doğru değildir. Bizde aile düzeni esastır. Öyle aşırı anarşiye götüren bir hürriyet

yoktur. Biz, ahlâk kaideleriyle fazilet kaideleriyle kendimizi zorunlu ve bağımlı hissediyoruz. Bizim dediğimiz böyle olacak. Ben bu memleketin efendisiysem böyle olacak!” diyeceksiniz. Bunun için çalışacaksınız, gayret sarf edeceksiniz ki iyilik hâkim olsun.

Seneler önce Amerika’da bir gazeteyi okumuştum. Bir gün bir karikatür yayınlamış. O karikatür de biraz müstehcenmiş. Tirajı hemen düşmüş. Gazeteyi kimse almamaya başlamış. Ne kadar düşmüş, rakamlar şu anda hatırımda değil ama diyelim ki 900 bin satarken 400 bine düşmüş. Tabii adamlar bakmışlar ki gazetelerin hepsi geri geliyor. Şıp diye hatasını anlamışlar. Halktan özür dilemişler. Fakat kimse dinlememiş.

Ben şimdi üniversite profesörü, hocası olarak biraz da ahlâkla, terbiyeyle meşgul olan bir kimse olarak gazeteleri alıyorum: Bir kere kullandıkları kelimeler külhanbeyi kelimeler, edepsiz kelimeler, mahalle ağzı, mahalle kabadayılarının ifadesi! Öyle gazeteler var ki başlıklarına baktığım zaman hem yalan hem

dolan hem de verdiği Şeyi irkin bir tarzda kelimeleri çok bozuk tarzda kullanarak [sunum] yapıyor.

Genel ahlâkı bozuyor!

“Bozabilir, ne yapalım, hürriyet var...”

Hürriyet var ama sen onu efkâr-ı âmme olarak terbiye edeceksin! Almamakla terbiye edeceksin! Adam bakacak ki bu Türkiye’de herkes namuslu olduğu için herkes zarif olduğu için herkes kibar olduğu, herkes edepli olduğu için edepsiz bir söze tahammül edemiyor. Böyle Şeyi sevmiyor, iğreniyor. O zaman almıyor. O zaman o hizaya gelecek. Onun için ben her zaman söylüyorum ve âcizane yazıyorum. Üzerimden vebal gittiği kanaatindeyim:

Bir Şeyi beğeniyorsanız beğendiğinizi söyleyin. O beğendiğiniz Şeyin yaŐaması için çalışın. Çünkü alışma, hürriyet ortamı var. Bir Şeyi beğenmiyorsanız beğenmediğinizi söyleyin ve onun kalkması için çalışın. Çünkü alışma serbestliği var.

Geçenlerde Filipinler baŐkanı Corazon Aquino.

Hani bir darbe oluyordu, ne olduysa kıyından kenardan zar zor döndü. Geçen gün beyanat veriyordu. Radyodan duyduğum kadarıyla diyor ki;

“Ey ahâli, beni destekleyin! Bu karşı tarafa karşı mitingler yapın, nümayişler yazın! Onlara mektuplar gönderin! Bu işin yanlışlığını belirtin! Benim için aksiyon yapın! Beni destekleyin!”

Buradan ibret almak lazım.

Televizyon yayınına konuşmaya gitmiştim. Orada televizyoncular konuşuyorlar, ben de stüdyoda oturuyorum. Stüdyo hazırlansın da konuşacağım diye sıra bekliyorum. Orada oturuyorlar:

“Dün akşam program şahaneydi, çok güzeldi.” diyor.

Oradaki vazifeliler kimlerse konuşuyorlar:

“Halk çok beğendi. Telefonlar yağdı. Boyuna telefon [çaldı], çalındı. Bize teşekkürler yağdı. Şöyle oldu böyle oldu...” filan diyor.

Ben de merak ettim, neymiş diye kulak kabarttım:

Eurovision yarışması varmış. Şarkı mıdır türkü müdür, saz mıdır söz müdür musikî midir; bir şeyin yarışması varmış. Onu naklen yayınlıyorlarmış. Roma da oluyormuş. Benim o dinlediğim zamanda öyleydi. Onu naklen yayınlıyorlarmış. Ahali çok beğenmiş ve telefon üstüne telefon yağdırmış. Hâlbuki ben oldum olası sevmem. Onların ne musikilerini severim ne dımbırtılarını severim ne de sözlerini severim! Hoşuma gitmiyor. Pespaye buluyorum, hoşuma gitmiyor.

Ama memurlar ne diyorlar?

“Halk çok beğendi, telefon yağdı. Mektup yağdı, teşekkür yağdı!” diyorlar.

Muhterem kardeşlerim!

O zaman anladım ki kabahat sizde ve bizde! Biz beğenmediğimiz şeye telefonla mektup yağdırmıyoruz, beğendiğimiz bir şeye telefon ve mektup yağdırmıyoruz. Milletın haberi yok. Orada üç tane batı musikisi hayranı peş peşe şuurla bu işi takip edip de telefon etmesinden, mektup yazmasından TRT’deki şahıslar sanıyorlar ki cümle Türkiye halkı bu işe bayılıyor! Ben radyoda öyle program oldu mu

çat kapatıyorum. Haberlerin arkasından çat kapatıyorum. Ama onlar öyle biliyorlar.

Onun için sevdiğiniz şeyi iyi sevin, tutun, destekleyin! Sevmediğiniz şeyi takip edin, engellenmesine çalışın!

Bir ara birayı gazoz gibi her yerde satmaya başlamışlardı. Emin olun mektep çocukları öğle tatilinde sandviçle beraber bira içiyorlardı.

Böyle tahsil mi olur?

İlgililerden -Allah razı olsun- bazıları bunun gazoz gibi meşrubat sayılamayacağına dair kanunla vs. biraz oynayarak bir şeyler yaptılar da iş biraz engellendi.

“Birada alkol miktarı yüzde dörtmüş, hafif miktardaymış...”

Muhterem kardeşlerim!

Birayı en çok içen milletlerden birisi Almanlar’dır. Bizim burada cemaatimizin içinde Almanlar, Almanya’yı bilenlerde vardır. Ben de âcizane gittim. Alkolizmin adımı biradan başlıyor. Alkolizme öyle gidiliyor. Nitekim bunu da Gülhane Akademisi’nde yapılan ciddi bir toplantıda bazı general doktorlar da çıktılar, söylediler.

[Biranın] alkolünün azlığı bir şey değil. Alışıyor, ondan sonra insanları alkolik yapıyor. Koca göbekli, kaldırımlarda yatıyor. Yüzü kıpkırmızı olmuş, burun damarları şişmiş. Bir acayip kılığa girmiş. Fıçı gibi olmuş. Birayı içe içe bira fıçısı hâline gelmiş. Avrupa'da çalışanla bilirler. Onlar böyle kaldırımlarda sarhoş, ay-yaş yatıp kalıyorlar.

Neyle o hâle düştüler?

Bira ile!

Onun için sizi kimse aldatmasın! İçki içkidir, Allah'ın yasağı yerindedir! İnsanların söyledikleri sözler bahanedir. O bakımdan gözünüzü açın ve memleketinize, ahlâkınıza, örfünüze, dininize imanınıza sahip çıkın! Allah'ın rızasına uygun hareket edin! Allah'ın rızasına aykırı iş yapmayın!

Peygamber Efendimiz; “Başkasının hanımına göz dikme, sonra da senin hanımına göz dikerler! Senin hanımının namuslu olmasını istiyorsan sen de başkasının hanımının veya kızının veya kardeşinin namusuna gölge düşürme!” demiş oldu.

c. Müslüman Affedici Olmalı, Küçük Büyük İyilik Yapmalı

Peygamber Efendimiz üçüncü cümlede;

“Birisi senden bir şey için özür dilerse onu kabul et. Kabul etmezsen benim yanıma, Havz-ı Kevser’imin başına gelemezsin!” diyor.

Müslüman affedici olacak! Kusurları bağışlayıcı olacak! Affetmek büyüktür, büyüklüğün şanındandır, diye atasözlerimizin içine girmiştir. Eğer karşıdaki hakikaten pişman olmuşsa özür diliyorsa özrünü kabul etmek uygun oluyor. “Peki, madem öyledir, affettim.” demek uygun oluyor.

بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ
فَأَخْرَهُ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ

*Beynemâ raculün yemşî bi-tarîkin vecede
gusne şevkin ale't-tarîki fe ahharahû fe şekarallâhü lehû fe ğafera lehû.*

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Buhârî'nin ve Müslim'in İbn Ömer *radıyallahu anhümâ*'dan rivayet ettiği hadîs-i şerîfte buyurmuş ki;

“Bir adam bir yolda yürürken yol üzerinde bir diken dalı gördü, buldu. Onu arkaya, kenara çekti. Allah onun bu iyi niyetinden dolayı

yaptığı işi kabul eyledi, iyi niyetini kabul eyledi ve günahını mağfiret eyledi.”

Buradan anlıyoruz ki o adam o dikenli dalı niye çekti?

Başkasının ayağına takılmasın diye! O devirde insanlar belki yalınayak yürüyordu. Pabucu kundurayı giyip de dolaşan kaç kişi vardı kim bilir?!..

O imkânı nereden bulacaklar? Köseleyi nereden bulacaklar nasıl yapacaklar?.. Öyle geziyorlardır.

Diken batar veyahut ayağında bir terlik olsa bile nalın olsa bile dikenli dal olduğu için eteğine takılır veya ayağının derisini yırtabilir.

Bu kişi, ona zarar vermesin diye dikenli dalı kenara alıvermiş. Bu bile onun affına sebep olmuş.

Buradan anlıyoruz ki başka insanların iyiliğini düşünmek İslâm'da büyük mükâfatlar ile mükâfatlandırılıyor. Biz, insanlara daima iyilikler yapmaya çalışacağız. Bizim genel vazifemiz yeryüzünde iyiliğin bekçiliğini ve icrâcılığını yapmak. Bütün yeryüzünde Ümmet-i Muhammed'in, müslümanların vazifesi!

İyiliğin patronu biziz! İyilikler bizim işimizdir! Bu işi biz yaparız! Her yerde, her zaman, herkese mümkün mertebe iyilik yapmaya, hayır hasenât yapmaya çalışacağız!

Bu büyük de olabilir küçük de olabilir: Büyük hayır; büyük bir müessese kurarsın. Yüzyıllarca hizmet eder, sevap kazanırsın. Çeşme getirirsin, bir şehri susuzluktan kurtarırsın, su kanalları yaptırırsın. Köprü yaptırırsın, bir derenin üstünden geçmesi kolaylaşır. Hastalara bakacak bir hastane yaptırırsın, oradan sevap kazanırsın... Parası var, yaptırıyor.

Bir insan eğer parası yoksa bile demek ki yolun üzerindeki bir dikenini bile alsın bir taşı bile kenara itse ondan bile sevap kazanabilir. İnsanlara iyi duygularla yönelmiş olalım. İnsanların iyiliğini isteyelim. Bu hadîs-i şerîften o anlaşılıyor

Muhterem kardeşlerim!

İkinci bir şey daha anlaşılıyor:

Rabbimiz'in bize ihsanlarının, ikramlarının bizim yaptığımız işle orantısı yok:

Namaz kılıyoruz, Allah çok büyük sevap veriyor!

Yahu insafla elini vicdanına koy! Kendin düşün, şu sorunun cevabını ver:

Bir zenginin yanına gitsen; “Ben sana dört dakika süren bir gösteri yapacağım. Önce ayakta duracağım, sonra elimi bükeceğim. Sonra yere eğileceğim. Anlımı iki defa yere koyacağım. Kalkacağım. Ondan sonra bu hareketi dört defa yapacağım. Sen bana kaç para verirsin?..” desen zengin seni kovalar!

“Bana ne yahu senin eğilip kalkmandan! Dört defa eğilmişsin kalkmışsın bir de benden ücret istiyorsun! Yahu ben sabahtan akşama kadar adamı çalıştırıyorum, balyoz sallattırıyorum, kazma sallattırıyorum da akşamüstü terden bitmiş bir hâlde şu kadar para veriyorum; senin yaptığın nedir ki?!..” der.

Bizim yaptığımız nedir?

“Namaz.” diyoruz.

Arkasından elimizi açıyoruz; dünyanın sevabını istiyoruz, âhiretin hayrını istiyoruz. Bütün ibadetler bizim lehimize, bizim faydamıza! Allah bizim yaptığımız ibadetleri bahane ediyor, vesile ediyor. Onlara hiç orantısı olmayan, fazla miktarda sevaplar veriyor. Yoksa dünya ehlinden bir kimseye gitsek de “Şunun

karşılığını ver.” desek bizim yaptığımız şeylere beş para vermezler.

Para kazanmak öyle kolay değil! Biraz uğraş bakalım, derler.

Allahu Teâlâ hazretleri rahmetine baha istemiyor, bahane arıyor! Bir bahane de oldu mu oradan affediyor, mağfiret ediyor.

Buradan o kâide çıkıyor. Dikeni almış, kenara koymuş ama Allah onu mağfiret etmiş, günahlarını bağışlamış. Mağfiret edince cennetine sokacak.

Demek ki iyiliğin büyüğü küçüğü olmaz. Yeter ki Rabbimiz’in rızasına uygun düşüversin, vesile olsun. İyiliğe gayret edelim. Gerek kenara bir taş koymak gerek bir tatlı söz gerek bir başka şey...

Muhterem kardeşlerim!

O bakımdan iyiliği küçük büyük demeden yapmaya gayret edelim!

d. İslamda Zulüm ve Zulümün Kötülüğü

بَيْنَ الْعَبْدِ وَالْجَنَّةِ سَبْعُ عَقَابٍ أَهْوَنُهَا الْمَوْتُ وَأَصْعَبُهَا
الْوُقُوفُ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ تَعَالَى إِذَا تَعَلَّقَ الْمَظْلُومُونَ بِالظَّالِمِينَ

*Beyne'l-abdi ve'l-cenneti seb'u akabin
ehvenühâ el-mevtü ve es'abühâ el-vukûfu*

beyne yedeyillâhi Teâlâ izâ tealleka'l-mazlûmûne bi'z-zâlimîne.

Kardeşlerim!

Hadisi Buhârî rivayet etmiş. Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Beyne'l-abdi ve'l-cenneti seb'u akabin
“Kul ile cennet arasında yedi tane aşılacak bel vardır, geçit vardır, dağ geçidi vardır.”

Cennete öyle dümdüz gidilmiyor. Dağlardan çıkılıp bellerden inilip tekrar çıkılıp tekrar inilip yedi tane akabe, bel, geçit geçilerek yüksek yerden aşılarak cennete varılacak.

“Allah Allah! Demek yolu biraz inişli yokuşlu ve zorlamalıymış...”

Bu geçitlerin evveli neymiş?

Ehvenühâ el-mevtü. “Bu geçitlerin en kolay aşılanı ölümdür.”

En kolayı ölümmüş. Hadîs-i şerîften anladığımıza göre cennete gidişte en kolayı ölümmüş ki ölümün de ne kadar dehşetli, ne kadar zor, ne kadar korkulu olduğunu düşünöverin. En kolayı ölümmüş.

Ve es'abühâ el-vukûfu beyne yedeyillâhi Teâlâ. “En zoruna gelince o da Allahu Teâlâ

hazretlerinin huzurunda, divanda ayakta beklemekmiş.”

Ne zaman?

İzâ tealleka'l-mazlûmûne bi'z-zâlimîne.

“Mazlumlar zalimlere yapışıp; ‘Yâ Rabbi! Bu bana zulmetmişti, bundan benim hakkımı aliver!’ dediği zaman!”

Orada Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes hazretlerinin mahkeme-i kübrâsında mazlumların zalimlerden haklarını istemek için yakasına yapışıp da “Yâ Rabbi! İşte bana zulmeden buydu, şimdi yakaladım. Bundan benim hakkımı aliver...” gibilerden mazlumların zalimlerden şikâyetçi oldukları [zaman]. “Durun bakalım, öyleyse aranızda hesabı göreceğiz!” diye [hüküm verildiği] zamandır.

Muhterem kardeşlerim!

Zulüm; âhirette zulümâtıdır, karanlıktır. İnsanı karanlık akıbetlere, fena durumlara götürür. Zulmün her çeşidinden kaçınmak başlıca vazifemiz! Müslümanlar olarak zalim olmamalıyız. Kimseye zulmetmemeliyiz.

Zulmün çeşitleri vardır. Aşağısı vardır yukarısı vardır, aşırısı vardır hafifi vardır. Zulmün her çeşidinden kendimizi koruyacağız.

Mesela Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Hayrı, sadakayı verecek insanın fakiri bekletmesi, hayrını geciktirmesi bile zulümdür!”

Kapıya gelmiş, kapıyı çalmış:

Bekle bakalım. Efendinin gönlü olacak da sohbetini bitirecek de kalkacak da çıkartacak da para verecek de... Fakirin orada bekleye bekleye canı çıkıyor.

Veyahut malına zekât düşmüş. Malının üstünden, kazancının üzerinden bir sene geçmiş. Zekâtı vermesi lazım. Hâlâ vermiyor!

Fukaranın ihtiyacı var. Senin de boynuna borç terettüp etmiş. Hâlâ götürüp o parayı fakirlere dağıtmıyorsun, zekâtını vermiyorsun! O da zulüm! Daha ortada görünen bir kimse yok, insan kime zulmettiğini bile bilmiyor ama zulümdür. Çünkü hakkını geciktiriyorsun!

Muhterem kardeşim!

Sen birisinden bir alacak aldın, senin ona borcun var. Senin yanında paran var, o adama alacağını vermiyorsun! O da; “Yahu buna bir borç para verdim, hâlâ vermiyor, illallah be!”

deyip duruyor. O bile zulümdür! O bile zulümdür!

Kiracı mükellef evde 4 bin liraya oturuyor. Ev sahibi “Çık.” demiş, çıkmıyor. “Kirayı arttır.” demiş, arttırmıyor. Mahkemeye vermiş.

Mahkeme bitecek ama dereye su gelinceye kadar kurbağanın gözü patlar. 4 bin liradan üç odalı, şehrin en merkezî yerinde, vasıta derdi olmayan bir yerde manzaralı bir dairede oturuyor. Mahkeme bitinceye kadar ev sahibi uğraşsın dursun. Avukata para versin, koştursun. Hadi, mahkeme iki ay sonraya atıldı. İki ay daha sonraya atıldı. İki ay daha sonraya atıldı...

“Ben bu evden çıkıncaya kadar bu işi iki sene daha oyalarım. 4 bin liraya da otururum. Dışarıda en aşağı kira 100 bin lira, 120 bin lira. İşte böyle beleş gibi otururum...”

Bu da zulümdür! Bu da korkunç bir zulümdür!

Üsküdar’da bizim vakfımıza bir daire bağışladılar. Adam çok cüz’î bir kirayla oturuyor. Biz de vakfımızın parasını talebelere hayır veriyoruz.

“Arttır.” diyoruz, arttırmıyor. “Çık.” diyoruz, çıkmıyor.

Öldü!

Kimsenin ölümüne bir şey denmez, öldü artık bitti. Ama bizim ondan biraz şikâyetimiz vardı. Öldükten sonra istedik ki daireyi alalım. Vakıf olarak mahkemeye verdik.

Hiç alakası yok, mahkemede bizim vakfa ve vakfın idarecilerine adam dedi ki;

“Bunlar gericidir, bunlar filanca partiye bağlıdır!..”

Hâkimi işkillendirdi. Hâlbuki o ayrı o ayrı. Yani sen burada duracaksan durursun, durmayacaksan durmazsın!

Adam aynı apartmanda üst katta ev almış. O eve çıkmıyor, bizim vakfın dairesinde ucuz ucuz oturuyor! Mahkemeden bir netice alamadık!

Bu zulümdür, çok büyük zulümdür! Ama millet bunun hiç farkında değil veyahut farkında da umurunda değil, aldırıyor.

Allah kızarmış, Allah razı gelmezmiş, harammış; haramdan korkmuyor! Bazıları;

“Sen başka haramlar varsa topla getir, sen yemiyorsan ben yiyeyim!” diyor. O kadar

pervasız! Allah'tan da korkmuyor, cehennemden de korkmuyor. Cehennemin ateşinden bahsetsen alay ediyor. Cennetten bahsetsen alay ediyor. Yunus'tan vs. şiir getiriyor:

Cennet cennet dedikleri

Birkaç köşkle birkaç hûrî

filan diye Bektaşî edebiyatından misaller getiriyor.

Ne cenneti istiyor ne cehennemden korkuyor! Ne insanlardan utanıyor ne adalete yanaşmıyor!..

Zulüm!

Muhterem kardeşlerim!

Bunları zikrediyorum ki öteki zulümleri herkes biliyor. Tabii bir insanı sokakta yakalar döversen kafasını, kolunu kırarsan zulüm! Bir adamı hapsedersen zulüm! Bir adamı öldürürsen büyük zulüm, ebedî cehenneme gitmeye sebep olacak şey!..

Bunları herkes biliyor da bazı şeyleri millet sanki zulüm değil sanıyor. Onları ikaz etmemiz lazım. Onları öğretmemiz lazım.

Toptancısın, geliyor senden mal alıyor. Senetleri imzalıyor, senetleri vaktinde ödemiyo. Üç sene sonra zar zor sen malının parasını

alıyorsun. Adam da sanıyor ki; “Tamam, parasını ödedim. Şer’an bana bir şey düşmez!”

Yahu bu adamın ocağına incir diktin sen, ticarethanesini mahvettin!

Niye söz verdiğin zamanda bunun parasını vermiyorsun?

Buna benzer zulümler, haksızlıklar, edepsizlikler ticarî hayatta çok oluyor. Ekonomik meselelerde çok oluyor. Evde çok oluyor.

Evde hanım, efendiye zulmediyor. Efendi, hanıma zulmediyor. Karşılıklı çeşitli zulümler... Bazı salih kimseler, karıları inim inim inletiyorlar. Bazı salih kadınları, kocaları inim inim inletiyorlar. Sabah akşam dövüyor. Komşular ayağa kalkıyor. Kapısına dayanıyorlar:

“Zavallı müslüman hatuncağızı ne dövüyorsun?”

Adam yarı anormal, ama bir şey de diemiyorsun!

Kardeşlerim!

Zulmün çeşitleri çoktur. Zulmün her çeşidinden kendimizi kollayalım. Çünkü;

Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste

Sonra çıkar. Sonra bir zaman gelir, onun acısı çıkar. Zalim mutlaka bu dünyada da pişman olur mutlaka âhirette de pişman olacaktır!

e. Çölde Köpeğe Su Veren Adamın ve Kedisini Hapsedip Ölmesine Sebep Olan Kadının Hikayesi

بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ اشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ
فَوَجَدَ بئْرًا فَنَزَلَ فِيهَا فَشَرِبَ ثُمَّ خَرَجَ فَإِذَا كَلْبٌ يَلْهَثُ يَأْكُلُ
النَّوْءَ مِنَ الْعَطَشِ فَقَالَ الرَّجُلُ لَقَدْ
بَلَغَ هَذَا الْكَلْبُ مِنَ الْعَطَشِ مِثْلُ الَّذِي كَانَ بَلَغَ مِنِّي فَنَزَلَ
الْبئْرَ فَمَلَأَ خُفَّهُ مَاءً ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِفِيهِ حَتَّى
رَقِيَ فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ قَالُوا:
يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّا فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ لِأَجْرٍ؟
فَقَالَ: فِي كُلِّ كَيْدٍ رَطْبَةٌ أَجْرٌ

Beynemâ racülün yemşî bi-tarîkiştedde aleyhi'l-ataşü fe vecede bi'ren fe nezele fîhâ fe şeribe sümme harace fe izâ kelbün yelhesü ye'külü's-minserâ mine'l-ataşi fe kâle'r-racülü lekad beleğa hâze'l-kebü mine'l-ataşi mislüllezî kâne beleğa minnî fe nezele'l-bi'ra fe melea huffehû mâen sümme emsekehû bi-fîhi hattâ rakiye fesakka'l-kebe fe şeke-rallâhü lehû kâlû yâ Resûlallâhi ve inne lenâ fî hâzihî'l-behâimi le ecran? Fe kâle fî külli kebidin ratbetin ecrün.

Hadîs-i şerîfi Müslim rivayet etmiş.

Beynemâ racülün yemşî bi-tarîk. “Bir adam bir yolda gidiyordu.”

Peygamber Efendimiz anlatıyor:

Kim bilir nerede oldu, ne zaman oldu, hangi ümmetlerin zamanında oldu; isim zikretmiyor. Nübüvvet mertebesi dolayısıyla Allah Teâlâ hazretleri gözünden perdeyi kaldırıyor, eski zamanları söylettiriyor, gelecektekileri söylettiriyor. Cenneti gösteriyor, cehennemi gösteriyor. O Peygamber! Allah’ın Peygamberi!

Beynemâ racülün yemşî bi-tarîk. “Bir adam bir yolda gidiyordu.” *İştedde aleyhi’l-ataşü.* “Giderken susuzluğu şiddetlendi.”

Bizim memleketimizde orman var, göl var, dönemeçlerde çeşmeler var. Elini soksan elin üşür. Karpuzu koysan karpuzu çatlatır patlatır. Pırıl pırıl, şırıl şırıl sularımız var. Tabii bir de Arabistan’ı düşünün: Her tarafı kum tepeleri. Ağaç yok, su yok, güneş çok şiddetli! Güneşte biraz yürüdü mü insan mahvolur.

Adam çok susadı, susuzluğu şiddetlendi.

Fe vecede bi’re. “Bir de baktı ki bir kuyu var.”

Birkaç hurma ağacının altında olabilir. İşte bizim Anadolu'da da bazen kaldıraçlı filan [kuyular] oluyor.

Bir kuyu gördü.

Fe nezele fîhâ. “Aşağıya, kuyuya indi.”

Oranın kuyuları demek ki toprağı kazmak tarzında oluyor. Belki kumlardan dolayı etrafına örecek taş bile bulamıyorlar.

Kenarından aşağıya indi.

Fe şeribe. “Oradan içti.” *Sümme harace.*

“Sonra kuyunun suyunun olduğu yerden yukarıya çıktı.” *Fe izâ kelbün yelhesü.* “Bir de baktı ki orada dilini sarkıtmış zar zor nefes alan bir köpek!”

Neden dilini sarkıtır, neden şiddetli şiddetli nefes alır?

Susamış, susuzluk hayvanın canına tak demiş.

Ye'külü's-minserâ mine'l-ataşi. “Susuzluğundan toprağı yiyor, yalıyor.”

Zavallı, oradaki rutubetten istifade etmek için toprağı yalama durumunda!

Fe kâle'r-racülü lekad beleğa hâze'l-kelebü mine'l-ataşi mislüllezî kâne beleğa minnî. “O demin aşağıya inip su içmiş adam o

köpeği susuzluktan toprakları yalarken görünce; ‘Bu susuzlukta benim demin susuz kaldığım gibi çok ileri derecede bir noktaya gelmiş, bu zavallı hayvancağz çok susamış.’ dedi.” *Fe nezele’l-bi’ra fe melea huffehû.* “Tekrar kuyuya indi, tutuna tutuna kuyuya indi.”

Tabii kap yok kacak yok, bardak yok şişe yok! O devir, bizim kendi devrimizi düşünmeyelim. O devrin mahrumiyetlerini [düşünelim].

Aşağıda su var, yukarıda köpek var. Köpek aşağıya inemiyor. Bu adam indi ama suyu yukarıya nasıl çıkartacak.

Pabucunu suyun içine daldırdı. Pabucuna su doldurdu. Pabucu dikili ya, pabucuna suyu doldurdu.

Sümme emsekehû bi-fîhi. “Yukarı tırmanmak için -anlaşılan aşağıya ellerini ayaklarını kullanarak inmiş- ağızıyla pabucu tuttu. Pabucu ağızına aldı, elleriyle de kuyudan yukarıya çıktı.”

Demek ki zar zor tutuna tutuna inilen çıkılan bir yermiş.

Emsekehû bi-fîhi. “Ağızıyla o dolu olan pabucu tuttu.”

Belki mesh de diyebiliriz, biraz konçlu filansa ağzına kolay tutulur.

Hattâ rakiye fesakka'l-kebbe. “Sonra kuyudan yükseldi, yukarıya çıktı. Köpeği suladı.”

Gel gel gel, dedi. O da yalaya yalaya pabucundan suyu içti, köpeğin susuzluğu gitti. Köpeği suladı.

Fe şekerallâhü lehû. “Allah onun bu yaptığını beğendi ve mükâfatlandırdı.”

Onu afv u mağfiret eyledi.

Kâlû yâ Resûlallâhi ve inne lenâ fî hâzihî'l-behâimi le ecran? “Bunun üzerine Peygamber Efendimiz’e sormuşlar.”

Ne sordukları belli değil ama herhalde demişler ki;

“Köpeği sulamaktan da sevap var mı?”

Çünkü köpek nihayet bir hayvandır. Hem de pek makbul bir hayvan değil. Evde beslersen evde beslediğin zaman o eve melek girmez. Ne olacak, alt tarafı bir köpek. Ölse ne olur, onun için cenaze merasimimi yapacaklar?!..

Tabii sormuşlar. Peygamber Efendimiz;

Fe kâle fî külli kebidin ratbetin ecrün.

“Her ıslak ciğer sahibi mahlûku memnun etmekte, sulamakta sevap vardır.” dedi.

Demek ki; “Köpeği sulamakta da sevap var mı?” diye sormuşlar.

“Evet, her ıslak ciğeri olan mahlûku sulamakta sevap vardır.” dedi.

Peygamber Efendimiz demek istiyor ki;

“Canı olan her şeye onun hoşuna gidecek, memnun edecek bir şey yapmak sevaptır.”

O köpeğin de canı var. Yaşamak istiyor, yaşama mücadelesi veriyor. Sıcaktan bitmiş. O kuyuya inecek durumu yok! İnsanoğlu inebiliyor, o inemiyor. Ona yapılan iyilik bile fayda veriyor.

Muhterem kardeşlerim!

İşte böyle bizim dinimiz! Yapılan iyilikleri Allahu Teâlâ hazretleri kabul ederse mükâfatlandırıyor. İnsanı hayırlara erdiriyor.

Bu konuda başka bir hadîs-i şerîfi hatırlıyorum:

Bir kötü kadın hakkında da böyle bir rivayet var ki ömrünü yanlış yolda, namusunu satarak geçirmiş! O da böyle bir şeyden dolayı,

küçük, bir küçük gibi görünen bir şeyden dolayı Allah'ın rahmetine, mağfiretine mazhar olmuş!

Bir de bir başka kadını hatırlayıverdim:

Bir kediyi hapsedmiş. Dışarıya çıkmasına mâni olmuş. Yemek vermemiş, su vermemiş; kedi ölmüş! O kediyi hapsedip öldürdüğü için kadın cehenneme giriyor. Bir kedidir ama zalim, kadın zalim! Ona acımıyor, merhameti yok. Onu kapattı. Ölmesine, bağıra bağıra ölmesine yüreği dayandı. “Katı kalpli olduğu için Allah da onu cehenneme soktu!” diye bildiriyor.

Merhamette fayda var, sevap var, rahmete ermek, mağfirete ermek var. Merhametsizlikte, katı kalplilikte, zalimlikte de büyük zarar var. Allah korusun, cehenneme gitmek olabilir.

Muhterem kardeşlerim!

Her bakımdan merhametli olmaya dikkat edin!

f. Zenginlerin Çağırılıp Fakirlerin

Çağırılmadığı Ziyafetlerin Kötülüğü

بُنْسَ الطَّعَامِ طَعَامِ الْوَالِيْمَةِ يُدْعَى إِلَيْهَا الْأَغْنِيَاءُ وَيُمْنَعُ
الْفُقَرَاءُ وَمَنْ لَمْ يُجِبْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ

Bi'se't-taâmü taâmü'l-velîmeti yud'â ileyha'l-ağniyâü ve yumneu'l-fukarâü ve men lem yücib fekad esallâhe ve Resûlehû.

Buhârî ve Müslim rivayet etmiş. İki mühim cümleyi ihtiva eden hadîs-i şerîf. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

“Ne kötü yemektir şu düğün yemeği ki ona zenginler çağrılır da fakirler terk edilir! Kim daveti terk ederse Allah’a ve Resûlü’ne âsi olmuş olur.”

Muhterem kardeşlerim!

Mâlum, insan mutlu günleri olduğu zaman ziyafet çeker. Hacca gider ziyafet çeker, hacdan gelir ziyafet çeker, sünnet yapar ziyafet çeker, düğün yapar ziyafet çeker... Bir sevindirici durumu olur, konuyu komşuyu çağırır, sofrayı yapar bir ziyafet olur.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Ne kötü yemektir o düğün yemeği ki sırf zenginler çağırılıyor da fakirler çağırılmıyor!”

Demek ki insan böyle bir ziyafet çektiği zaman zengini de çağırarak fakiri de çağırarak. Sofrası herkese açık olacak.

“Fakirler fakirdir, itibar edilmesine lüzum yoktur. Mevki makamı yoktur, eşraftan değildir, çekil kenara! Dur bakalım, girme bakalım...” diye onları kovuyor.

Zenginler itibarlıdır:

“Buyurun efendim, arz u hürmet ederim efendim. Şeref verdiniz efendim. Başköşeye oturun efendim. Şunu da buyurmaz mısınız efendim...”

Zaten onun evinde ondan âlâsı var. Ona yedireceğim diye uğraşüyor. Öbür tarafta fukaracığın içine bir şey girmediğinden midesi sırtına yapışmış, onu yemeğe çağırıyor. Fakirlerde çağırılacak! Onun için bizim eski masallarda hatırlarsınız;

“Meydanlarda kazanlar kaynatıldı, kırk gün kırk gece düğün oldu, zengin fakir doyuruldu...” filan derler. Ben de küçüklüğümde hatırlıyorum bizim memleketin [merasimelelerini]. Hakikaten kazanları dışarıda yaparlardı. Bizim orada keşkek yemeği olur. Keşkek yemeğini kaynatırlardı, pişirirlerdi. Her gelen misafire, zengin fakir herkese meydanda yemekler dağıtılır yedirilirdi.

Fakirin duası çok kıymetli!

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

إِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنصَرُونَ بِضِعْفَائِكُمْ

Innemâ turzekûne ve tunsarûne bi-duafâiküm.

Siz Allah'ın rahmetine, nusretine, yardımına fakirleriniz, yoksullarınız, zayıflarınız, yüzü suyu hürmetine eriyorsunuz. Rızıklar size o sebeple geliyor!”

“Bir savaşta ordunun içinde hep pehlivan, güçlü kuvvetli insanlar var. Hepsi bahadır, hepsi 120 kilo, hepsi vurduğu zaman kalkanı ikiye biçecek kadar güçlü kuvvetli...”

Hayır! İçindeki zayıfların da bulunması lazım! Büyüklerimiz öyle yapmışlar. Ordunun içine fakirleri, zayıfları da almışlar çelimsizleri de almışlar. Çünkü zafer ve yardım Allah'tan! Güçlü kuvvetli olmaktan değil! Peygamber Efendimiz'in zamanında bile ordular zaferi adet çokluğundan sandıkları zaman cezaya uğradılar, mağlup oldular. Peygamber Efendimiz'in ordusu bile Huneyn Gazvesi'nde [zaferi kendilerinde, adedin çokluğunda sandılar].

g. İslam'da Duanın Önemi

Ashab orduya baktı:

“Biz Bedir'deyken şu kadar azdık. Uhud'dayken bu kadardık. Bundan önceki savaşlarda sayımız Bşu kadar azdı. Şimdi bak dört bir yandan bir sürü kabile kalktı geldi. Binlerce askerler müteşekkil, vadiyi dolduran bir ordumuz var. Artık bize bugün kim galebe çalabilir?!.. Zafer bizimdir! Başımızda da Peygamber Efendimiz var...” filan diye zaferi kendilerinde sandılar. Adedin çokluğunda sandılar. Allah'ın ihsan ettiğini düşünmediler. Bir ara o düşünce hatırlarına gelmedi.

O gün öyle bir perişan oldular öyle bir mağlubiyete uğradılar ki dünya başlarına dar geldi! “Demek ki zafer Allah'tanmış, adet çokluğundan değilmiş!” diye anladılar.

Muhterem kardeşlerim!

Senin evinde bir yetim vardır. Yaşlı bir teyze, dul bir kimse vardır. Ben buna da bakayım, diye sen evine almışsındır... Senin dükkânında kazanç fazla fazla olur, bereketli bereketli olur. Senin hatırına gelir ki;

“Evde birisini bedavadan besliyorum büyütüyorum. Bunu def edersem gönderirsem o

zaman bir ağız daha azalacak, masraf daha az olacak. Kazancım daha çok olacak...”

Geliyorsun memleketine, bakıyorsun; kazancın düşmüş!

“Yok yahu, hay Allah! Eskisinden beter oldu!..”

Neden?

Onun hürmetine Allah seni rızıklandırıyor. Sen onu çıkarttın, kovdun veya güya ondan kurtuldun! O zaman rızkın da bereketin de gitti.

Allah’ın onlara merhamet etmesi dolayısıyla fukaranın, zayıfların, çocukların, biçarelerin, hastaların, yoksulların, miskinlerin Ümmet-i Muhammed’e faydası vardır. Onlar hürmetine insan zafere eriyor, onlar hürmetine rızıklanıyor; başımıza taş yağmıyor. Allah bereket indiriyor, yağmur yağdırıyor. Yoksa bu zenginler, bu güçlüler, bu kuvvetliler olsa belki insanların başına taş yağdıracak! O bakımdan zayıfları hor görme; belki Allah indinde makbuldür, sen ondan daha gerisindir! Arkasından Efendimiz diyor ki;

“Kim daveti terk ederse Allah’a ve Resûlullah’a âsi olmuş olur!”

Tabii buradaki davetten maksat, iki ihtimal var:

1.Böyle bir toplantıya fakirleri davet etmek.

Yukardaki konunun devamı olarak fakiri davet etmeyi terk ederse düğün yemeğine fakirleri, yoksulları, sokmazsa Allah'a ve Resûlü'ne âsi olmuş, demek olabilir.

2.Arapça'da *davet* bir başka mânaya gelir. Kur'ân-ı Kerîm'de;

Kad üçûbet davetukümâ.

“Musa *aleyhiselam* ile Harun *aleyhiselam* dua ettiler de sizin duanız kabul oldu.” mânasına.

Davet deniliyor.

Davet de dua demektir. O mânayı alacak olursak şu çıkar ortaya ki;

“Allahu Teâlâ hazretleri duayı terk eden kimseyi sevmez ve duayı terk eden kimse, Allah'a ve Resûlullah'a âsi olmuş olur! Dinimizde dua bu kadar önemlidir!

Nitekim bu mânayı bazı hadîs-i şerîflerden biliyoruz. Birkaç defa da sizlere de söyledik. Sizler de duymuşsunuz ve öğrenmişsinizdir ki Allahu Teâlâ hazretleri;

Men lem yedullâhe ğadibe aleyhi.

“Kim Allah’a dua etmezse Allah ona gazap eder. Dua etmeyene gazap eder!” [buyuyor].

Biz; “Üf be! Çok istedim...” filan deriz.

İsteyene gazap etmez; istemeyene, dua etmeyene gazap eder!

Aziz kardeşlerim!

O bakımdan ağzı dualı kul olun. Allah’tan ihtiyaçlarınızı arz edip dileyin, isteyin! Hem kendinize hem yakınlarınıza bilhassa müslüman kardeşlerinize dua edin, yakın arkadaşlarınıza dua edin! Çünkü müslümanın müslüman kardeşine onun gıyabında yaptığı dua makbuldür. Reddetmez. En süratle kabul olan dua odur.

Mesela bir genç kardeşimiz öteki sevdiği arkadaşının imtihanında başarı kazanmasına dua etsin, o imtihanı kazanır!

Neden?

Bu kardeş onu sevdiğinden onun hayrına dua eder.

Buradaki esnaf, öteki esnafın borçtan kurtulmasına, işinin iyi gitmesine dua etsin; onun işi iyi gider!

Neden?

Kardeşin kardeşe arkasından yaptığı dua makbuldür. Üstelik bir kârı daha vardır.

Bir melek de o kardeşine dua ederken ona;

“Allah bir mislini de sana versin! Onun için ne istiyorsan bir mislini de sana versin!” diye dua eder.

Onun için ağzı dualı olalım. Duanın ibadet olduğunu bilelim, kazançlı olduğunu, kıymetli olduğunu bilelim. Eğer istediğimizi Allah bu dünyada verirse muradımıza ermiş olacağımızı bilelim. Eğer bu dünyada o istediğimizi aynen vermiyorsa yerine âhirette büyük sevap vereceğini, yine kazançlı çıkacağımızı bilelim.

Allahu Teâlâ hazretleri kendisine sıdk ile gönülden bağlı olmayı, güzel, kuvvetli bir şekilde tevekkül etmeyi; ancak O’na ibadet etmeyi, ancak O’ndan istemeyi, o hakikate, o mertebeye bizleri eriştiresin. Kendinden gayrıdan müstağni eylesin. Helal rızıklarla cümlemizi merzuk eylesin. Haramlardan korusun. Cennetine cemâline erdiresin. Kahrına, gazabına, azabına, ikabına, itabına uğrayanlardan eylemesin. Peygamber Efendimiz’in yolunda

yürümemizi nasip eylesin. Peygamber Efendimiz'in sünnetini öğrenmeyi, hayatımızda tatbik etmeyi, yaşamayı, başka insanlara da bu bakımdan dindarlık numunesi, abidesi olmayı cümlemize nasip eylesin. Böylece Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihyâ edenlere verilen yüzlerce şehit sevaplarına, kazançlara, mükâfatlara ermemizi nasip eylesin. Âhirette bizi Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin.

Kendisinden 14 asır sonra dünyaya geldik, onun için kendisini göremedik. Rüyalarda cemâlini görmekle gönlümüzü şenlendirsin. Âhirette sohbetine ermekle bizi şereflendirsin. Cennet içre cemâlini gören bahtiyar kullarının zümresine cümlemizi dâhil eylesin. Firdavs-i Âlâ'yı ve Rıdvân-ı Ekber'ini cümlemize ihsan eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

18 Muharrem 1408 / 12.09.1987

Sapanca/ Sakarya

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak](#)

[ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü